

Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej
Polish Association of Applied Linguistics www.ptls.uw.edu.pl

30. Konferencja Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej

Pod patronatem honorowym

Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Bogumiły Kaniewskiej

14–15 kwietnia 2023

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Lingwistyki Stosowanej

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Piątek, 14. kwietnia

9:00 – 9:20	otwarcie konferencji (sala C1) dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Przewodnicząca PTLS), dr hab. Danuta Wiśniewska, prof. UAM (Dyrektor ILS), dr hab. Krzysztof Stroński, prof. UAM (Dziekan Wydziału Neofilologii)		
9:20 – 10:00	wykład plenarny, prof. dr hab. Sambor Grucza , Technologia skrzyżowanej rzeczywistości (XR) a kształcenie kompetencji translacyjnych		
10:00 – 10:40	wykład plenarny, dr hab. Aldona Sopata, prof. UAM , Wpływy międzyjęzykowe u osób w sytuacji bilingwizmu polsko-niemieckiego		
10:40 – 11:00	Przerwa na kawę (hol, VI piętro)		
	T 1 (sala 601) Prowadzenie: Jolanta Lubocha-Kruglik	L 1 (sala 605) Prowadzenie: Artur Świątek	G 1 (sala C1) Prowadzenie: Małgorzata Bielicka
11:00 – 11:20	<i>Świadomość ciała i praktyka ruchowa w kształceniu tłumaczy ustnych</i> – Joanna Pędzisz	11:00 – 11:20 <i>Zastosowanie modelu 4 perspektyw z psychologii/psychiatrii w dyskursywnej analizie diagnostyczno-klinicznych opisów przypadku w ujęciu dydaktyki języka specjalistycznego</i> – Magdalena Zabielska	11:00 – 11:20 <i>Uczeń z zespołem Aspergera z perspektywy (glotto)dydaktycznej: wnioski z przeglądu literatury</i> – Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska
11:20 – 11:40	<i>Problemy i niekonsekwencje terminologiczne w programach studiów kształcących tłumaczy</i> – Anna Małgorzewicz	11:20 – 11:40 <i>Nazwy gatunków we frazematyce języka polskiego i rosyjskiego</i> – Oksana Małysa	11:20 – 11:40 <i>Nauczanie z zastosowaniem technologii mobilnej – możliwości komunikacyjne i edukacyjne dla uczniów w wieku szkolnym z ośrodkowymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego</i> – Magda Żelazowska-Sobczyk
11:40 – 11:50	DYSKUSJA	11:40 – 11:50 DYSKUSJA	11:40 – 11:50 DYSKUSJA
11:50 – 12:10	<i>Opowieść o dwóch prawdach: oczekiwania a rzeczywistość w zespołowych projektach tłumaczeniowych</i> – Mariusz Marczak	11:50 – 12:10 <i>Usytuowanie epistemologiczne naukowców a ich ogólne ujęcia glottodydaktyki jako nauki autonomicznej poznawczo na przykładzie analizy jakościowej publikacji dydaktyków języka francuskiego</i> – Izabela Orchowska	11:50 – 12:10 <i>ADHD jako czynnik wpływający na wybór technik nauki słownictwa w języku obcym</i> – Agnieszka Błaszczak
12:10 – 12:30	<i>Tłumaczenie wspomagane komputerowo na kierunku „Tłumaczeniowy” – aspekty dydaktyczne</i> – Łukasz Płes	12:10 – 12:30 <i>Slangowe rozwinięcia skrótów wyróżników powiatów na polskich tablicach rejestracyjnych: analiza korpusowa</i> – Michał Garcarz	12:10 – 12:30 <i>Konceptualizacje sprawności pisania w polskich oraz południowoafrykańskich podstawach programowych z zakresu języka obcego</i> – Monika Kowalonek-Janczarek
12:30 – 12:40	DYSKUSJA	12:30 – 12:40 DYSKUSJA	12:30 – 12:40 DYSKUSJA

G 2 (sala 610) Prowadzenie: Justyna Duch-Adamczyk 11:00 – 11:20 <i>Nauka języka polskiego jako obcego od XVI do początków XIX wieku (na podstawie zachowań językowych stosowanych w codziennej komunikacji)</i> – Renata Nadobnik 11:20 – 11:40 <i>Procesy modelowania glottodydaktycznego w ujęciu wybranych współczesnych teorii lingwistycznych</i> – Adam Szeluga 11:40 – 11:50 DYSKUSJA 11:50 – 12:10 <i>Co nam zostało po zajęciach online – o formach zdalnego nauczania języków obcych i ich wykorzystaniu w zajęciach hybrydowych</i> – Grażyna Strzelecka 12:10 – 12:30 <i>Klęska urodzaju – o „przetechnologizowaniu” w dydaktyce języka obcego</i> – Agnieszka Jankowiak 12:30 – 12:40 DYSKUSJA	KS 1 (sala 613) Prowadzenie: Artur Urbaniak 11:00 – 11:20 <i>Hipolit Cegielski – postać historyczna jako źródło aktualnych pytań badawczych w zakresie komunikacji specjalistycznej</i> – Agnieszka Błażek 11:20 – 11:40 <i>Konkluzje w opiniach biegłych sądowych. Rys porównawczy</i> – Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, Stanisław Goźdz-Roszkowski 11:40 – 11:50 DYSKUSJA 11:50 – 12:10 <i>Językowa (nie-)widzialność kobiet w polskim i niemieckim dyskursie akademickim w świetle wdrażanych planów równości płci i rekomendacji odnośnie do stosowania języka niedyskryminującego</i> – Hanka Błaszowska 12:10 – 12:30 <i>Neofrazeologizmy w języku personelu pokładowego</i> – Jacek Karpiński 12:30 – 12:40 DYSKUSJA
12:40 – 14:00 Lunch (hol, VI piętro)	
T 2 (sala 601) Prowadzenie: Joanna Pędzisz 14:00 – 14:20 <i>Manipulacja i przekład (rozważania o rosyjskim tłumaczeniu 21 lekcji na XXI wiek)</i> – Jolanta Lubocha-Kruglik 14:20 – 14:40 <i>Polskie terminy administracyjne i ich angielskie odpowiedniki. Problem „nieprzekładalności”</i> – Artur Świątek 14:40 – 14:50 DYSKUSJA 14:50 – 15:10 <i>Wybrane problemy przekładu polskiego kodeksu pracy na język rosyjski</i> – Gabriela Wilk 15:10 – 15:30 <i>Przetwarzanie i ocena wartości estetycznych metafor literackich w języku obcym</i> – Monika Płużyczka 15:30 – 15:40 DYSKUSJA	L 2 (sala C1) Prowadzenie: Jacek Karpiński 14:00 – 14:20 <i>Lingwistyka dla medycyny. Rozważania z okazji otwarcia Wydziału Medycznego Uniwersytetu Warszawskiego</i> – Magda Żelazowska-Sobczyk, Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, Sambor Grucza 14:20 – 14:40 <i>Komunikacja o zdrowiu jako pole konkurencji semantycznych</i> – Marcin Maciejewski 14:40 – 14:50 DYSKUSJA 14:50 – 15:10 <i>Rozszyfrowując wirus: ‘SARS-CoV-2’ i ukryte struktury wiedzy</i> – Anna Bajerowska 15:10 – 15:30 <i>Materiały do dydaktyki lokalizacji gier wideo na język polski</i> – Dominik Kudła 15:30 – 15:40 DYSKUSJA

G 3 (sala 613) Prowadzenie: Joanna Kic-Drgas 14:00 – 14:20 <i>Wykorzystanie portretu językowego w badaniach nad wielojęzycznością osób dorosłych: Uwagi i refleksje</i> – Emilia Wąsikiewicz-Firlej 14:20 – 14:40 <i>Wiedza migrancka i netnografia w badaniach nad Ukrainkami uczącymi się języka polskiego</i> – Zbigniew Szmyt 14:40 – 14:50 DYSKUSJA 14:50 – 15:10 <i>Korpus dwujęzyczności polsko-niemieckiej LangGener</i> – Barbara Alicja Jańczak 15:10 – 15:30 <i>Wpływy międzyjęzyczne przy akwizycji języka trzeciego w zakresie składni</i> – Aleksandra Lipińska 15:30 – 15:40 DYSKUSJA	KS 2 (sala 605) Prowadzenie: Agnieszka Błaszczak 14:00 – 14:20 <i>Gestykulacyjno-prozodyczna charakterystyka polskich wystąpień parlamentarnych</i> – Ewa Jarmołowicz-Nowikow, Maciej Karpiński, Katarzyna Klessa 14:20 – 14:40 <i>Implikatura w przemówieniach inauguracyjnych prezydentów Stanów Zjednoczonych. Analiza pragmatolingwistyczna</i> – Artur Urbaniak, Leszek Szymański 14:40 – 14:50 DYSKUSJA 14:50 – 15:10 <i>Strategie komunikacyjne w okresie kryzysu – język polityki na Węgrzech w cieniu epidemii i wojny</i> – Karolina Kaczmarek 15:10 – 15:30 <i>Czy nagłówek wystarczy, żeby rozpoznać fake news?</i> – Aleksandra Pawlicka 15:30 – 15:40 DYSKUSJA
15:40 – 16:00 Przerwa na kawę (hol, VI piętro)	
16:00 – 17:30 Walne Zgromadzenie PTLIS (sala C1)	
18:00 Bankiet i koncert: Dom Żołnierza – sale bankietowe W. Teclaw, ul. Niezłomnych 1, Poznań	

Sobota, 15. kwietnia

T 3 (sala 601) Prowadzenie: Dominik Kudła 10:00 – 10:20 <i>Terminologia kulinarna w przekładzie na język angielski i koreański na przykładzie „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza – Aleksandra Matulewska, Kyong-geun Oh</i> 10:20 – 10:40 <i>Niemieckie formuły emotywnie i ich tłumaczenie na język polski na przykładzie powieści kryminalnej Nele Neuhaus „Im Wald” – Justyna Duch-Adamczyk, Agnieszka Poźlewicz</i> 10:40 – 10:50 DYSKUSJA 10:50 – 11:10 <i>Niestandardowe odmiany języka w przekładzie literackim na przykładzie słownictwa lunfardo w polskich tłumaczeniach współczesnych powieści argentyńskich – Joanna Nowak-Michalska</i> 11:10 – 11:30 <i>Zjawiska podstandardowe w wybranych utworach Władimira Sorokina – aspekt językowy i przekładowy – Jakub Bober</i> 11:30 – 11:40 DYSKUSJA	L 3 (sala C1) Prowadzenie: Gabriela Wilk 10:00 – 10:20 <i>Zastosowanie memów etnicznych na studiach neofilologicznych w Polsce na przykładzie niemieckiego obszaru językowego – Sylwia Adamczak-Krzysztofowicz, Krystyna Miłułka</i> 10:20 – 10:40 <i>Strategie komunikacyjne w memach internetowych o wojnie rosyjsko-ukraińskiej – Ewa Kapela</i> 10:40 – 10:50 DYSKUSJA 10:50 – 11:10 <i>Słownictwo specjalistyczne w XIX-wiecznej prasie łódzkiej w aspekcie tekstowo-tematycznym – Zenon Weigt</i> 11:10 – 11:30 <i>Czynniki determinujące występowanie epentezy w celu uniknięcia hiatusu w języku węgierskim. Próba systematyzacji – Paweł Kornatowski</i> 11:30 – 11:40 DYSKUSJA
G 4 (sala 605) Prowadzenie: Magda Żelazowska-Sobczyk 10:00 – 10:20 <i>Rodzaj gramatyczny w trzecim i czwartym języku obcym – im więcej języków, tym lepiej? – Kamil Długosz</i> 10:20 – 10:40 <i>Otwarte Zasoby Edukacyjne (OER) w samokształceniu nauczycieli języków specjalistycznych na przykładzie projektu LSP-TEOC.Pro – Elżbieta Dziurewicz, Joanna Kic-Drgas, Joanna Woźniak</i> 10:40 – 10:50 DYSKUSJA 10:50 – 11:10 <i>Jak tworzyć rzetelne, trafne i praktyczne testy językowe? Refleksje nad ogólnouniwersytecką certyfikacją biegłości językowej w Uniwersytecie Warszawskim – Andrzej Dąbowski</i> 11:10 – 11:30 <i>Wpływ strategii samoregulacyjnych (SSR) na wybrane aspekty umiejętności i osiągnięć w mówieniu w języku hiszpańskim – Patrycja Nowak, Jakub Przybył</i> 11:30 – 11:40 DYSKUSJA	KS 3 (sala 613) Prowadzenie: Anna Bajerowska 10:00 – 10:20 <i>„Sprawdzona technologia – stosowana na całym świecie” – mechanizmy spójności tekstu w komunikacji wewnątrzbranżowej – Marzena Będkowska-Oblak</i> 10:20 – 10:40 <i>Homo iconicus, czyli o kodowaniu ikonicznym w języku i komunikacji – Anna Pieczyńska-Sulik</i> 10:40 – 10:50 DYSKUSJA 10:50 – 11:10 <i>Etymologia jako nośnik polsko-angielskich związków kulturowych – Maciej Laskowski</i> 11:10 – 11:30 <i>Tłumaczenie konsekwentne wystąpienia mówcy z dysfonią. Studium przypadku – Marta Słavik</i> 11:30 – 11:40 DYSKUSJA

11:40 – 12:00 Przerwa na kawę (hol, VI piętro)	
T 4 (sala 601) Prowadzenie: Izabela Prokop 12:00 – 12:20 <i>O interdyscyplinarności w badaniach nad przekładem filmowym</i> – Maria Mocarz-Kleindienst 12:20 – 12:40 <i>O tłumaczeniu nazw wrocławskich krasnali – próba oceny jakościowej</i> – Emil Lesner 12:40 – 12:50 DYSKUSJA 12:50 – 13:10 <i>Analiza terminologii belgijskiego, holenderskiego i polskiego prawa pracy w zakresie elastycznych form zatrudnienia na podstawie wybranych układów zbiorowych pracy</i> – Katarzyna Tryczyńska 13:10 – 13:30 <i>Tłumaczenie środowiskowe i przysięgłe w Polsce w świetle wyzwań związanych z pobytem uchodźców z Ukrainy</i> – Lucyna Krenz-Brzozowska 13:30 – 13:40 DYSKUSJA	G 5 (sala C1) Prowadzenie: Barbara Alicja Jańczak 12:00 – 12:20 <i>Kurs słowotwórstwa niemieckiego dla osób polskojęzycznych</i> – Janusz Stopyra 12:20 – 12:40 <i>Koncepcja podręcznika akademickiego do fonetyki języka niemieckiego</i> – Miłosz Woźniak 12:40 – 12:50 DYSKUSJA 12:50 – 13:10 <i>Język polski wśród Ukraińców w dobie kryzysu migracyjnego – wyzwania metodologiczne</i> – Karol Krzyżosiak 13:10 – 13:20 DYSKUSJA
G 6 (sala 605) Prowadzenie: Renata Nadobnik 12:00 – 12:20 <i>Język niemiecki jako język komunikacji w kontekście przedszkolnym, szkolnym i pozaszkolnym w Polsce</i> – Camilla Badstübner-Kizik, Małgorzata Bielicka 12:20 – 12:40 <i>Polityczna poprawność w dydaktyce języka niemieckiego na kierunku lingwistyka stosowana</i> – Magdalena Jurewicz, Paweł Kubiak 12:40 – 12:50 DYSKUSJA 12:50 – 13:10 <i>Literatura migracyjna w kształceniu przyszłych nauczycieli języka niemieckiego jako obcego – wielki nieobecny?</i> – Marta Janachowska-Budych 13:10 – 13:20 DYSKUSJA	
13:45 Zamknięcie konferencji (C1)	

ABSTRAKTY

dr hab. Sylwia Adamczak-Krysztofowicz, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Krystyna Miłuńska, prof. UR** (Uniwersytet Rzeszowski)

Zastosowanie memów etnicznych na studiach neofilologicznych w Polsce na przykładzie niemieckiego obszaru językowego

Różnorodność językowa i kulturowa niemieckiego obszaru językowego jest nadal często marginalizowana w dydaktyce języka niemieckiego w Polsce, a deficyty w tym zakresie są zauważalne również na studiach neofilologicznych. Te braki mogłyby być przynajmniej częściowo zrekomensowane poprzez zastosowanie etnomemów wybranych z myślą o koncepcji DACHL. Etnomemy oferują bowiem nauczycielom języka niemieckiego dostęp do ogromnego i bezpłatnego zasobu materiałów autentycznych, promując przy tym koncepcję refleksyjnego nauczania i uczenia się.

Nasze wystąpienie rozpoczyna zdefiniowanie etnomemów oraz przedstawienie ich istotnych cech i funkcji. Na wybranych przykładach obejmujących wszystkie kraje niemieckiego obszaru językowego omawiamy obraz Niemiec, Austrii, Szwajcarii i Liechtensteinu, zwracając przy tym uwagę na etnostereotypy występujące w tych obrazach. Zwieńczeniem naszych rozważań jest propozycja zastosowania etnomemów w uniwersyteckim nauczaniu języka niemieckiego grup zaawansowanych, opierającym się na refleksji kulturowej oraz integrującym wszystkie sprawności językowe i wybrane podsystemy języka.

dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Uczeń z zespołem Aspergera z perspektywy (glotto)dydaktycznej: wnioski z przeglądu literatury

W polskim systemie edukacji z każdym rokiem funkcjonuje coraz więcej uczniów ze zdiagnozowanymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z zespołem Aspergera. Kluczem do sukcesu w nauczaniu tej grupy uczniowskiej jest właściwa edukacja nauczycieli i rodziców w tym zakresie, a także upowszechnianie tego zagadnienia w społeczeństwie, w tym także w grupach rówieśniczych. Jednym ze sposobów na to jest regularne zapoznawanie się z dostępnymi publikacjami oraz najnowszymi wynikami badań. Celem wystąpienia jest zwięzłe przedstawienie wyników i wniosków z przeglądu najnowszej literatury dotyczącej uczniów z zespołem Aspergera, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu (glotto)dydaktycznego, a także zaprezentowanie krótkiego raportu z prowadzonych i opisywanych obecnie badań z tego obszaru.

dr hab. Camilla Badstübner-Kizik, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Małgorzata Bielicka, prof. UAM** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Język niemiecki jako język komunikacji w kontekście przedszkolnym, szkolnym i pozaszkolnym w Polsce

Badania empiryczne przeprowadzone w różnych kontekstach nauczania języków obcych pokazują, iż język nauczany jako obcy nie zawsze jest konsekwentnie używany także jako język komunikacji w trakcie lekcji. Decyzje nauczycieli, aby świadomie zrezygnować z takiego cennego źródła inputu językowego są uzależnione od wielu aspektów. W referacie prezentujemy aktualny stan wiedzy na ten temat, aby w dalszej kolejności na podstawie własnych badań wśród polskich nauczycieli języka niemieckiego krytycznie przyjrzeć się wyjaśnieniom sformułowanym przez samych nauczycieli. Na końcu wystąpienia zostanie przedstawiony poradnik dla nauczycieli, który ma ich zachęcać do świadomej refleksji nad tym ważnym aspektem codziennej praktyki glottodydaktycznej, ale także dostarczyć narzędzia doskonalenia inputu językowego, jakim są wyrażenia i zwroty konieczne do prowadzenia komunikacji na lekcji języka niemieckiego.

dr Anna Bajerowska (Uniwersytet Warszawski)

Rozszyfrowując wirus: 'SARS-CoV-2' i ukryte struktury wiedzy

Stosowanie niespecjalistycznych odpowiedników terminu 'SARS-CoV-2' w tekstach prasowych doczekało się licznych analiz. W proponowanym ujęciu kognitywna analiza semantyczna fragmentów artykułów zaczerpniętych z *Nature* posłużyła rekonstrukcji struktury semantycznej terminu 'SARS-CoV-2'. Jak zostanie dowiedzione, jest ona uwarunkowana przez właściwość 'wrażliwość białka szczytowego (S) wirusa SARS-CoV-2 na receptor ACE2', która z kolei wyłania się z wielopoziomowych relacji pomiędzy fragmentami dotyczącymi ogólnej właściwości 'szybka replikacja' (namnażanie się wirusa) oraz właściwości specyficznej dla wirusa SARS-CoV 'niższe powinowactwo do receptora ACE2'.

dr Agnieszka Błaszczak (Uniwersytet Warszawski)

ADHD jako czynnik wpływający na wybór technik nauki słownictwa w języku obcym

Celem wystąpienia jest zwięzłe przedstawienie sytuacji studentki, cierpiącej na zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi i kształcącej się na kierunku lingwistyka stosowana, ze szczególnym uwzględnieniem trudności w przyswajaniu i zapamiętywaniu słownictwa. Z każdym rokiem na Uniwersytet Warszawski rekrutuje się coraz więcej studentów z ADHD, którzy muszą odnaleźć się w funkcjonowaniu na uczelni wyższej w grupie zajęciowej wśród osób niedotkniętych tym zaburzeniem przy jednoczesnym obowiązku realizowania tego samego programu studiów. Jednym z komponentów w ramach praktycznej nauki języka są warsztaty poświęcone nauce słownictwa, które wymagają od studentów regularności w powtarzaniu bloków tematycznych, jak również dużej koncentracji uwagi, co niejako stoi w sprzeczności z naturą ADHD. Referat ma na celu ukazać techniki wykorzystywane przez studentkę z ADHD pierwszego roku lingwistyki stosowanej na UW. Dzięki kreatywnemu podejściu do pracy nad materiałem leksykalnym nauka nie jest kojarzona ze żmudną pracą, a stosowane techniki ułatwiają efektywną akwizycję słownictwa.

dr Hanka Błaszczowska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Językowa (nie-)widzialność kobiet w polskim i niemieckim dyskursie akademickim w świetle wdrażanych planów równości płci i rekomendacji odnośnie do stosowania języka niedyskryminującego

W literaturze z zakresu lingwistyki płci zajmującej się problematyką (a-)symetrii rodzajowo-płciowej jednym z kluczowych zagadnień jest niewidzialność kobiet w języku, co oznacza, że w tekstach dominują lub są stosowane wyłącznie nazwy męskie. W środowisku akademickim kobiety stanowią przynajmniej połowę kadr, co powinno przekładać się na ich większą widzialność w dyskursie. Istnieją duże różnice pomiędzy dyskursem polskim a niemieckim, uwarunkowane dodatkowo faktem wprowadzenia trzeciej płci w Niemczech. Zmiany te, a także nadchodzące zmiany w polskim dyskursie akademickim w związku z wdrażaniem planów równości i zasad języka inkluzywnego na uczelniach, będą tematem wystąpienia.

dr hab. Agnieszka Błażek, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Hipolit Cegielski – postać historyczna jako źródło aktualnych pytań badawczych w zakresie komunikacji specjalistycznej

Hipolita Cegielskiego (1813–1868) zapamiętano przede wszystkim jako przemysłowca, założyciela przedsiębiorstwa, które ze sklepu wyrobów żelaznych przerodziło się w potężny kompleks fabryczny. Cegielski był jednak także nauczycielem i naukowcem specjalizującym się w naukach filologicznych. Był także aktywnym społecznikiem oraz publicystą. W swoim referacie zwrócę uwagę na fakt, że powyższe etapy działalności zawodowej Cegielskiego ściśle się łączą, a sukces w sferze rozwoju fabryki maszyn rolniczych Cegielski zawdzięczał także swoim kompetencjom filologicznym, które w ówczesnych warunkach społeczno-politycznych wykorzystał w zakresie określanym dziś mianem komunikacji specjalistycznej. Działania Cegielskiego poddam analizie z perspektywy modelu komunikacji specjalistycznej Klausa Schuberta (2007), a w wyniku analizy zidentyfikuję pytania, jakie analiza ta rodzi dla współczesnych badań nad komunikacją specjalistyczną.

dr Marzena Będkowska-Obłąk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

„Sprawdzona technologia – stosowana na całym świecie” – mechanizmy spójności tekstu w komunikacji wewnątrzbranżowej

Rozważania wystąpienia poświęcone są analizie mechanizmów służących do uzyskania spójności informacji przekazywanych w tekście w komunikacji wewnątrzbranżowej, w której zachodzi interakcja pomiędzy specjalistami tej samej, względnie pokrewnej branży, posługującymi się wspólnym technolektem, swoistym kodem informacyjnym. Celem jest zidentyfikowanie możliwie wszelkich środków, przy pomocy których występujące po sobie kolejno informacje wiążą się ze sobą, tworzą kontekst i są odbierane jako zrozumiały tekst. Ważne są przy tym formy i stopień wzajemnych zależności pomiędzy informacjami czy zdaniem, które są typowe i właściwe dla gatunków tekstów, względnie wzorców tekstów (Liedtke 2016: 165). Obszar badań stanowią teksty załączone do oferowanego wysoce specjalistycznego produktu, kierowanego do wąskiego grona odbiorców, zebrane zwyczajowo w katalog, takie jak np. prezentacja produktu czy instrukcja jego użytkowania. Korpus badawczy tworzy oferta handlowa produktów z zakresu techniki budowlanej na rynku polskim.

mgr Jakub Bober (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Zjawiska podstandardowe w wybranych utworach Władimira Sorokina – aspekt językowy i przekładowy

Referat będzie poświęcony zjawiskom podstandardowym w twórczości Władimira Sorokina, oraz możliwościom i próbom ich przekładu na język polski. W wystąpieniu zostaną zdefiniowane i omówione pojęcie, specyfika i funkcja zjawisk podstandardowych oraz ich występowanie w utworach autora takich jak: *День опричника*, *Сахарный Кремль*, *Метель* (Dzień oprycznika, Cukrowy Kreml, Zamięć). W zestawionych powieściach oryginalnych i ich przekładach na język polski zostaną poddane analizie fragmenty, w których zjawiska te występują na poziomie leksykalnym i semantycznym.

dr Andrzej Dąbrowski (Uniwersytet Warszawski)

Jak tworzyć rzetelne, trafne i praktyczne testy językowe? Refleksje nad ogólnouniwersytecką certyfikacją biegłości językowej w Uniwersytecie Warszawskim

W swoim wystąpieniu autor dokonuje analizy procesu ogólnouniwersyteckiej certyfikacji biegłości językowej, który od kilkunastu lat jest przeprowadzany w Uniwersytecie Warszawskim. Na podstawie zdobytych doświadczeń w zakresie konstruowania i przeprowadzania egzaminów językowych, autor odnosi się do teoretycznych i praktycznych aspektów testowania kompetencji językowej wśród studentów. Podejmuje także refleksję nad wyzwaniem obecnie stojącym przed certyfikacją biegłości językowej, jakimi są m.in. zmieniające się potrzeby rynku pracy, nowe formaty międzynarodowych egzaminów certyfikacyjnych i last but not least zmiany w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ), zapisane w suplemencie do tego dokumentu z roku 2018.

dr Kamil Długosz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Rodzaj gramatyczny w trzecim i czwartym języku obcym – im więcej języków, tym lepiej?

W referacie omówione zostaną wyniki i implikacje dydaktyczne badania nad procesem przypisywania rodzaju gramatycznego rzeczownikom w języku szwedzkim jako trzecim (L3) i czwartym (L4). Badanie zostało przeprowadzone wśród 127 studentów filologii szwedzkiej, którzy uczyli się wcześniej tylko języka angielskiego (rodzaj-) lub angielskiego i niemieckiego (rodzaj+). Analiza poprawności odpowiedzi i czasu reakcji przy pomocy uogólnionych modeli liniowych wskazuje na wpływ języka polskiego w obu grupach (L3 i L4) i przewagę studentów języka szwedzkiego jako L4 zależną od ich wiedzy o rodzaju w języku niemieckim.

dr Justyna Duch-Adamczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Agnieszka Poźlewicz** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Niemieckie formuły ematywne i ich tłumaczenie na język polski na przykładzie powieści kryminalnej Nele Neuhaus „Im Wald”

Referat poświęcony jest analizie niemieckich i polskich skonwencjonalizowanych formuł emotywne, służących do wyrażania np. oburzenia, irytacji, zdumienia i zaskoczenia. Formuły ematywne są zróżnicowane strukturalnie, często wielofunkcyjne i typowe dla danej kultury. Stanowią dlatego duże wyzwanie dla tłumacza, który staje przed zadaniem precyzyjnego rozpoznania ich funkcji w danej sytuacji komunikacyjnej oraz oddania jej w adekwatny sposób, akceptowalny w drugim języku i kulturze. Podstawę empiryczną badania stanowią formuły ematywne pochodzące z dialogów w powieści kryminalnej „Im Wald” autorstwa Nele Neuhaus oraz z jej polskiego tłumaczenia Anny i Miłosza Urbanów.

dr Elżbieta Dziurewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Joanna Kic-Drgas** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Joanna Woźniak** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Otwarte Zasoby Edukacyjne (OER) w samokształceniu nauczycieli języków specjalistycznych na przykładzie projektu LSP-TEOC.Pro

Wielu nauczycieli języków obcych specjalistycznych (JOS) odczuwa potrzebę samorozwoju w zakresie dydaktyki JOS. Potrzeby te często różnią się w zależności od stażu pracy i doświadczenia. Zasadnym wydaje się zatem opracowanie kursu online z modułami do wyboru, tak by to sam kursant określał, czego i w jakim zakresie chce się nauczyć. Wychodząc naprzeciw potrzebom nauczycieli JOS w ramach projektu: „LSP TEOC Pro” powstał kurs online, który pozwoli zdobyć wiedzę i kompetencje potrzebne do skutecznego nauczania JOS. W referacie omówione zostaną główne cele, założenia i metodologia, która leży u podstaw kursu. Na przykładzie jednego z opracowanych modułów zaprezentowane zostaną możliwości pracy z nim.

dr hab. Michał Garcarz, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski)

Slangowe rozwinięcia skrótów wyróżników powiatów na polskich tablicach rejestracyjnych: analiza korpusowa

Zaproponowany do omówienia korpus stanowi bazę pierwszej na polskim rynku wydawniczym pozycji książkowej zawierającej ponad tysiąc slangowych przykładów rozwinięć skrótów wyróżników prawie wszystkich z 314 powiatów na polskich tablicach rejestracyjnych. Autentyczny materiał leksykalny został zgromadzony w wyniku licznych kontaktów głównie z użytkownikami CB radia, ale także w trakcie prywatnych rozmów z kierowcami. Znaczna część slangowych rozwinięć wskazuje na różny typ relacji między przedstawicielami różnych społeczności – zasadniczo w obrębie jednego województwa – kiedy to lokalne animozje między mieszkańcami zazwyczaj sąsiadnych gmin są wyrażane przez promowanie wyjątkowych uszczypliwości w postaci „tekstów” slangowych, co pozwala wyciągnąć wnioski socjolingwistyczne z jednej strony i leksykograficzne-statystyczne z drugiej strony.

dr Marta Janachowska-Budych (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Literatura migracyjna w kształceniu przyszłych nauczycieli języka niemieckiego jako obcego – wielki nieobecny?

Literatura migracyjna należy od dziesięcioleci do jednego z wyraźniej zarysowanych nurtów w literaturze krajów niemieckojęzycznych, stanowiąc przedmiot badań nie tylko literaturoznawczych, lecz także tych osadzonych w ramach dydaktyki literatury na zajęciach języka niemieckiego jako obcego. Na ile jednak literatura migracyjna oraz jej potencjał dydaktyczny istnieją w świadomości przyszłych nauczycieli języka niemieckiego jako obcego? Celem referatu jest przedstawienie wyników badania pilotażowego przeprowadzonego wśród przyszłych nauczycieli języka niemieckiego jako obcego w Polsce i w Niemczech, a dotyczącego ich znajomości definicji, tematyki oraz autorek i autorów (niemieckojęzycznej) tzw. literatury migracyjnej oraz refleksja nad implikacjami dydaktycznymi tych wyników.

mgr Agnieszka Jankowiak (Uniwersytet Wrocławski)

Klęska urodzaju – o „przetechnologizowaniu” w dydaktyce języka obcego

Ciągły rozwój nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) ma swoje odzwierciedlenie w dydaktyce języków obcych, owocując mnogością narzędzi multimedialnych, aplikacji mobilnych i tym podobnych rozwiązań. Choć ich wykorzystanie w procesie kształcenia może przyczynić się do zwiększenia efektywności zajęć, to ich nadmiar może skutkować przebodźcowaniem studentów i zatarciem pierwotnego celu zadania językowego. Chcąc zadbać o atrakcyjność i innowacyjność zajęć oraz aktywizację ich uczestników, prowadzący mogą wpaść w pułapkę nieuzasadnionego użycia nowoczesnych technologii. W niniejszym referacie przeanalizowane zostaną potencjalne skutki nadmiernego wykorzystania TIK dla uczestników zajęć i procesu kształcenia, sytuacje, w których warto sięgnąć po narzędzia tradycyjne oraz problematyka recepcji TIK przez studentów.

dr Barbara Alicja Jańczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Korpus dwujęzyczności polsko-niemieckiej LangGener

Niniejszy referat ma na celu zaprezentowanie multimodalnego korpusu dwujęzyczności polsko-niemieckiej 'LangGener', który powstał dzięki pracy międzynarodowego zespołu językoznawców w ramach projektu „Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy”. Jest to projekt innowacyjny, w którym przeprowadzona została zarówno anotacja gramatyczna (skoncentrowana na zmianach morfosyntaktycznych) jak również anotacja socjolingwistyczna (skupiona na fazach nabywania języka, domenach użycia języka oraz konceptualizacjach języka). Omawiany korpus składa się z 78 godzin nagrań w języku niemieckim i polskim z udziałem 58 przedstawicieli dwóch pokoleń osób dwujęzycznych.

dr hab. Ewa Jarmołowicz-Nowikow (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Maciej Karpiński, prof. UAM** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Katarzyna Klessa, prof. UAM** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Gestykulacyjno-prozodyczna charakterystyka polskich wystąpień parlamentarnych

Celem przedstawionej pracy jest multimodalna charakterystyka stylu wystąpień sejmowych z perspektywy gestykulacyjnej i prozodycznej. W zgromadzonym materiale badawczym opisano ruchy rąk, głowy i tułowia, oraz profile prozodyczne mówców. Określono kategorie gestów ze względu na ich funkcje oraz instrumentalnie przeanalizowano współwystępujące z gestami wycinki wypowiedzi ustnej pod kątem wybranych parametrów związanych z częstotliwością podstawową oraz barwą głosu. Badań, które łączyłyby instrumentalną analizę prozodii z kwantytatywnym opisem gestów, nie prowadzono dotychczas na

gruncie języka polskiego. Wyniki umożliwią identyfikację oraz jakościową i ilościową charakterystykę cech stylów wypowiedzi, jak i unikatową analizę powiązań parametrów zachowań niewerbalnych z parametrami prozodycznymi sygnału współwystępującej wypowiedzi.

dr hab. Magdalena Jurewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Paweł Kubiak** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Polityczna poprawność w dydaktyce języka niemieckiego na kierunku lingwistyka stosowana

Wśród istotnych mechanizmów rządzących komunikacją społeczną w ostatnich dekadach należy z pewnością wymienić tzw. polityczną poprawność. Choć jest to dla kultury okcydentalnej fenomen uniwersalny, a zatem transnarodowy, to jednak poszczególne jego manifestacje mogą się różnić w zależności od specyfiki kultury narodowej bądź regionalnej (por. Eugster 2019: 409), co może utrudniać orientację kulturową osobom uczącym się języków europejskich, nawet – a może zwłaszcza – na poziomie zaawansowanym. Trudność ta potęgowana jest dodatkowo przez fakt, że mamy tutaj do czynienia z notorycznie dyssensualną materią społeczną o stosunkowo niskiej „temperaturze zapłonu”. W anonsowanej referacie podjęta zostanie próba zmierzenia się z tą tematyką i naszkicowania treści dydaktycznych, możliwych do zrealizowania w ramach kierunku studiów lingwistyka stosowana (na przykładzie języka niemieckiego). Ponieważ przedmiotowe zagadnienie dotyczy różnych wymiarów funkcjonowania człowieka w danej społeczności językowej, autorzy mogą przedstawić w wystąpieniu jedynie dwie potencjalnie konfliktogenne egzemplifikacje *political correctness*, a mianowicie stosowanie form adresatywnych oraz toponimów, w tym szczególnie ojkonimów.

dr hab. Karolina Kaczmarek, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Strategie komunikacyjne w okresie kryzysu - język polityki na Węgrzech w cieniu epidemii i wojny

W referacie przedstawione zostaną strategie komunikacyjne rządu węgierskiego w okresie wychodzenia z kryzysu po pandemii COVID-19 w 2021 roku, w czasie kampanii przedwyborczej przed wyborami do parlamentu z 3 kwietnia 2022 roku, zdominowanej w ostatnim etapie przez wojnę w Ukrainie, oraz w okresie kryzysu polityczno-gospodarczego spowodowanego sytuacją po epidemii i trwającą wojną. Strategie komunikacyjne stosowane w kryzysie cechują się radykalizmem treści i form przekazu, kształtowaniem poglądów poprzez wpływanie na emocje. Wyrzistość przekazywanych poglądów spotęgowana została przez kampanię przedwyborczą. W referacie wskazane zostaną narzędzia retoryczne zastosowane w szczególności w ogólnonarodowych ankietach – tzw. konsultacjach narodowych i towarzyszących im kampaniach informacyjnych oraz w prorządowych mediach społecznościowych.

dr Ewa Kapela (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Strategie komunikacyjne w memach internetowych o wojnie rosyjsko-ukraińskiej

Współczesne konflikty zbrojne mają charakter hybrydowy i toczą się również na froncie informacyjnym. Wojna rosyjsko-ukraińska nie jest wyjątkiem. Poza tradycyjną walką informacyjną za pomocą dezinformacji i propagandy od początku wybuchu konfliktu jesteśmy świadkami jego „memizacji” w medialnej sferze publicznej. Powstające systematycznie memy tworzą swoisty mempleks, czyli zorganizowany system wiedzy o najważniejszych wydarzeniach toczącej się wojny oraz nastrojach społecznych. W memach internetowych – traktowanych tu jako wtórny gatunek dyskursu politycznego – stosowane są określone ofensywne i defensywne strategie komunikacyjne realizowane za pomocą różnych taktyk. Jednocześnie same memy są rozpatrywane nie tylko jako część folkloru sieciowego ale element dyskursu strategicznego.

dr Jacek Karpiński (Uniwersytet Wrocławski)

Neofrazeologizmy w języku personelu pokładowego

Język personelu pokładowego używany w sytuacjach związanych z lotem charakteryzuje się bogatą terminologią specjalistyczną. Do najważniejszych cech tego profesjolektu zaliczyć można stosowanie m.in. anglicyzmów, neologizmów, skrótów czy elementów alfabetu lotniczego (por. Karpiński 2019). W trakcie wykładu uwaga zostanie skierowana na neofrazeologizmy – stałe połączenia wyrazowe, którym w języku personelu pokładowego można bez wątpienia nadać charakter związków frazeologicznych, np. lecieć na trójce, wypaść z godzin czy wydzwonić kogoś z dyżuru. Zmiana ich formy bądź użycie innego czasownika lub przymiłka byłaby uważana za błąd. Warto także zwrócić uwagę na fakt, że niektóre formy czasownikowe (np. *wydzwaniać*) wykształciły w języku personelu pokładowego swoją własną walencję, np. *wydzwonić kogoś / z czegoś / na coś*, która nie funkcjonuje w języku ogólnym.

dr Paweł Kornatowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Czynniki determinujące występowanie epentezy w celu uniknięcia hiatusu w języku węgierskim. Próba systematyzacji.

Hiatus rozumiany jako połączenie dwóch samogłosek sylabicznych jest zjawiskiem nader często występującym w języku węgierskim. Takiemu stanowi rzeczy do pewnego stopnia sprzyja fakt, iż z jednej strony węgierski system wokaliczny jest stosunkowo rozbudowany (obejmuje 14 samodzielnych samogłosek), z drugiej strony zaś zjawiskiem marginalnym jest obecność dyftongów (odnotowuje się tylko dwa, wyłącznie w wyrazach obcego pochodzenia). Tendencją obserwowaną w wielu językach są próby unikania hiatusów. Dążenia te powodują różne zmiany fonetyczne, z których w języku węgierskim najczęstszą wydaje się epenteza. Zachodzi ona jednak tylko w wybranych pozycjach interwokalicznych. Dostępne opracowania nie wskazują szczegółowo, przynajmniej w sposób eksplicytny, kontekstów tak fonetycznych, jak i morfologicznych, które decydowałyby o pojawieniu się lub niepojawieniu głoski epentetycznej. Przedmiotem referatu jest próba systematyzacji czynników, które mogłyby tę kwestię regulować.

dr Monika Kowalonek-Janczarek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Michael M. Kretzer** (Ruhr-Universität Bochum, University of the Western Cape)

Konceptualizacje sprawności pisania w polskich oraz południowoafrykańskich podstawach programowych z zakresu języka obcego

Celem referatu jest analiza konceptualizacji pisania w podstawach programowych z zakresu języka obcego w Polsce oraz Republice Południowej Afryki. Bazując na modelu zaproponowanym przez Roz Ivanič (2017), omawiamy, jak ujęte jest pisanie w ramach kształcenia sprawności językowych. Z przeprowadzonych badań wynika, że twórcy podstaw programowych w obu krajach mają tendencję do postrzegania pisania głównie jako zestawu gatunków i umiejętności. Porównanie podstaw programowych w Polsce i RPA ujawnia również pewne różnice zarówno w konceptualizowaniu pisania, jak i w obecności poszczególnych jego dyskursów. W porównaniu z polskimi dokumentami, południowoafrykańskie są znacznie bardziej szczegółowe, co wynika głównie z ich odmiennej struktury formalnej. Niemniej jednak implikacje dla twórców podstaw programowych w obu krajach obejmują potrzebę większego uwzględnienia złożoności pisania.

dr Lucyna Krenz-Brzozowska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Tłumaczenie środowiskowe i przysięgłe w Polsce w świetle wyzwań związanych z pobytem uchodźców z Ukrainy

Celem wystąpienia jest przedstawienie postulatu wprowadzenia odpowiednich modułów do programów studiów w zakresie lingwistyki stosowanej oraz filologii ukraińskiej i rosyjskiej lub też prowadzenia przez uczelnie kursów doszkalających w zakresie tłumaczenia środowiskowego wykonywanego na potrzeby obywateli Ukrainy, a także zaproponowanie treści, jakie postulowane moduły i kursy powinny obejmować. O konieczności podjęcia tych działań świadczą wnioski z badań jakościowych autorki dotyczących bariery językowej i kulturowej w komunikacji między uchodźcami ukraińskimi a pracownikami polskich instytucji.

dr Karol Krzyżosiak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Język polski wśród Ukraińców w dobie kryzysu migracyjnego – wyzwania metodologiczne

W obliczu wojny w Ukrainie i wywołanej przez nią wielomilionowej mobilności uchodźców przekraczających polskie granice, system szkolnictwa i uniwersytet tracą monopol na kreowanie i dystrybucję metod nauczania języka polskiego jako obcego. Obserwujemy przy tym historyczną zmianę statusu samego języka polskiego: z języka lokalnego, polski staje się „pomostem między Wschodem a Zachodem” (Levchuk 2020). Przede wszystkim, jest językiem kraju, w którym uchodźcy znajdują podstawowe warunki bytowe. Inicjatywa nauczania języka polskiego podejmowana jest przez wiele podmiotów formalnych i nieformalnych: organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, województwa, wolontariuszy pozainstytucjonalnych, firmy, ośrodki recepcyjne, osoby prywatne. Liczne są jednak także inicjatywy podejmowane przez osoby z Ukrainy. Konieczne jest w związku z tym rozpoznanie i zmapowanie tych podmiotów w celu skoordynowania placówek oświatowych oraz wypracowania skutecznych metod pozaszkolnej nauki języka polskiego. W moim wystąpieniu przedstawię rozwiązania metodologiczne zaproponowane we współprowadzonym przeze mnie grantie interwencyjnym w ramach programu NAWA, zatytułowanym Mapowanie nowych agentów i tendencji w nauczaniu języka polskiego jako obcego wśród ukraińskich imigrantów w Polsce. Zaprezentuję więc koncepcje takie jak „wiedza migrancka” (Rajaram 2022), „biografia językowa” (Thoma 2022), „przekonania o uczeniu się” (White 2008), „subiektywne teorie” (Michońska-Stadnik 2013)

zastosowane w ramach podejść takich jak paradygmat interpretacyjny, paradygmat procesualny (Buliński 2014) czy netnografia (Kozinets 2020). Odnosząc się do poszczególnych rozwiązań, opowiem również o obserwacjach, jakie przyniosły badania wstępne.

dr Dominik Kudła (Uniwersytet Warszawski)

Materiały do dydaktyki lokalizacji gier wideo na język polski

W nauczaniu lokalizacji językowej gier na uniwersytetach niezwykle istotną kwestią jest odpowiedni dobór materiałów wykorzystywanych na zajęciach. Często z uwagi na praktyki biznesowe w lokalizacji, takie jak klauzule poufności, tłumacze pracujący jako wykładowcy nie mogą wykorzystywać w tym celu autentycznych materiałów, nad którymi sami pracowali w swojej praktyce zawodowej. Z tego względu materiały tego rodzaju są dziełem samego prowadzącego. Niniejszy referat będzie stanowił krytyczny przegląd treści, które mogą stanowić inspirację w trakcie opracowywania takich materiałów: od ogólnodostępnych wywiadów z przedstawicielami branży gier, przez kanały w mediach społecznościowych, bezpłatne webinary, po platformy crowdsourcingowe oraz fora lokalizacyjne.

dr Maciej Laskowski (Akademia Nauk Stosowanych. im. Stanisława Staszica w Pile)

Etymologia jako nośnik polsko-angielskich związków kulturowych

Etymologia stanowi jedną z dróg do wykazania związków kulturowych między Polską a Anglią i może być wykorzystana w glottodydaktyce. Referat prezentuje wyniki analizy etymologicznej wybranych słów polskich i angielskich, które wywodzą się z tego samego etymonu. Ponieważ języki te mają wspólnego przodka w postaci języka praindoeuropejskiego, nie dziwi fakt, że znaczna liczba słów polskich i angielskich ma wspólne pochodzenie. Intrygujące i mniej oczywiste wydaje się to, jak znaczenie niektórych z nich ewoluowało w czasie, a owa nieoczywistość stanowiła jedno z kryteriów doboru słów poddanych analizie. Na przykład od praindoeuropejskiego rdzenia **gʷen-* 'rodzić' pochodzi zarówno polskie słowo *żona* jak i angielskie *queen* 'królowa', które dawniej w obu językach określały 'kobietę w ogóle'.

dr Emil Lesner (Uniwersytet Szczeciński)

O tłumaczeniu nazw wrocławskich krasnali – próba oceny jakościowej

W wystąpieniu zostanie podjęta próba jakościowej oceny tłumaczenia nazw wrocławskich krasnali na język niemiecki. Opisywane jednostki leksykalne autor zalicza do tzw. grupy bestionimów, które stanowią swoistą formę przejściową między nazwami gatunkowymi a nazwami własnymi. Kluczowym zagadnieniem w procesie przekładu klasyfikacja opisywanych jednostek tłumaczeniowych jest do grupy tzw. nazw mówiących, aluzyjnych oraz dźwiękowo-symbolicznych, gdyż pozwala to na ustalenie adekwatnych priorytetów tłumaczeniowych. W części analitycznej, ze względów ekonomicznych, autor dokona opisu i analizy jakościowej tłumaczenia ok. 50 jednostek tłumaczeniowych i ich niemieckich ekwiwalentów zawartych w „Leksykonie wrocławskich krasnali” autorstwa Agnieszki Malczewskiej oraz Józefa Peszko.

dr Aleksandra Lipińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wpływy międzyjęzykowe przy akwizycji języka trzeciego w zakresie składni

Głównym celem moich badań było zidentyfikowanie i określenie zakresu wpływów międzyjęzykowych w procesie akwizycji języka trzeciego u osób dorosłych, dla których język polski jest językiem ojczystym (L1), a język angielski oraz niemiecki, językiem drugim (L2) bądź trzecim (L3). Badanie obejmowało trzy struktury gramatyczne: szyk wyrazów w zdaniach względnych, pozycję przysłówka sposobu w odniesieniu do czasownika modalnego oraz użycie rodzajnika nieokreślonego w grupach rzeczownikowych. Badanie składało się z dwóch zadań: Acceptability Judgment and Correction Task (AJCT) oraz tłumaczenia a vista. Badanie wykazało, że wpływy z obydwu języków są możliwe, jednak wpływ z L1 (w tym badaniu z j.polskiego) jest bardzo silny na poziomie reprezentacji językowej. Na podstawie rezultatów zadania tłumaczenia a vista można natomiast wnioskować, że stadium zaawansowania akwizycji oraz biegłość językowa mają wpływ na występowanie wpływów, co objawia się przede wszystkim w produkcji językowej. Badanie wykazało również, że wpływy językowe zachodzą w obrębie wszystkich badanych struktur.

dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Manipulacja i przekład (rozważania o rosyjskim tłumaczeniu 21 lekcji na XXI wiek)

Zdaniem teoretyków należących do Manipulation School tłumaczenie jest formą ponownego przepisywania tekstu poprzez adaptowanie go do poetyki czy nawet ideologii kraju docelowego. A. Lefevere – jeden z przedstawicieli tej szkoły – w artykule *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame* pisze o pojęciu „refrakcji”, które rozumie jako „adaptowanie dzieł literackich na potrzeby obcej publiczności dokonywane z zamysłem wywarcia wpływu na sposób, w jaki będą czytane”. Rosyjski przekład monografii słynnego izraelskiego historyka Yuvala Noaha Harariego to jeden z klasycznych przykładów uzależnienia przekładu od kontekstu politycznego, w jakim tłumaczenie to funkcjonuje. Zastosowane w tekście rosyjskim modyfikacje to dla jednych refrakcja, dla innych – manipulacja, choć, jak się wydaje, granica między tymi terminami jest raczej płynna. Celem artykułu jest pokazanie, w jakim stopniu przesunięcia semantyczne w przekładzie i manipulacja faktami mogą zostać wykorzystane jako skuteczne narzędzia w polityce informacyjnej i propagandowej.

dr hab. Marcin Maciejewski, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Komunikacja o zdrowiu jako pole konkurencji semantycznych

Wiele pojęć w obszarze komunikacji o zdrowiu (np. zdrowie, zdrowie reprodukcyjne, seksualne itp.) nie jest dziś w dyskursie rozumianych jednoznacznie. Są one przedmiotem walk (konkurencji) semantycznych. Podobna sytuacja występuje z definicjami niektórych chorób, syndromów i zaburzeń, które w dyskursie o zdrowiu są przedmiotem kontrowersji i „negocjacji” (np. ADHD, PMS itp.). Konkurencje semantyczne nie są zjawiskiem nowym, jednak ich dzisiejsze użycie i strategiczne forsowanie w mediach przez różne podmioty na tle zmian technologicznych, kulturowych i światopoglądowych jest fenomenem masowym i typowym dla współczesnego społeczeństwa i dyskursu o zdrowiu.

Celem wystąpienia jest ukazanie zjawiska walki semantycznej wokół pojęć i terminów związanych ze zdrowiem, a z drugiej strony przedstawienie mechanizmu zmian znaczeniowych w odniesieniu do takich pojęć oraz ich manipulacyjnego użycia w komunikacji medialnej o zdrowiu. Ponadto podkreślony zostanie potencjał poznawczy wynikający z analizy konkurencji semantycznych (np. w badaniach tekstologicznych, w nauczaniu języka itd.). Na podstawie obserwacji różnorodności form konkurencji semantycznych ukazana będzie również ich nowa typologia. Poruszone będą także aspekty metodologiczne analizy omawianych tu konkurencyjnych jednostek leksykalnych, obejmujące głównie charakterystykę kategorii analitycznych, które wybiegają poza tradycyjne ujęcie tekstologiczne. Przykłady omawianych konkurencji semantycznych pochodzą zasadniczo z polskich tekstów medialnych oraz wybranych dokumentów medycznych i prawniczych.

dr hab. Anna Małgorzewicz, prof. UW (Uniwersytet Wrocławski)

Problemy i niekonsekwencje terminologiczne w programach studiów kształcących tłumaczy

Koncepcja kształcenia określonego kierunku studiów powinna bazować na naukowo ugruntowanych modelach kompetencyjnych. W przypadku kształcenia tłumaczy powinny być to modele opracowane na podstawie badań empirycznych w obszarze kompetencji nieodzownych w podejmowaniu działań translacyjnych. Fundamentalne znaczenie dla tworzenia koncepcji kształcenia posiada również deskrypcja translacji w jej procesualnej, strategiczno-komunikacyjnej i rodzajowej specyfice, w której stosowana jest określona terminologia będąca odzwierciedleniem systemów pojęć, wyróżnionych kategorii rzeczywistości translacyjnej. Jak wykazują wyniki przeprowadzonych badań, stosowana w opisie studiów terminologia często nie odzwierciedla aktualnego stanu badań w zakresie kompetencji tłumaczeniowych, jest też niespójna, przypadkowa.

dr hab. Oksana Małysa, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Nazwy gatunków we frazematyce języka polskiego i rosyjskiego

W referacie będą rozpatrywane polskie i rosyjskie frazemy, które zawierają nazwy gatunków mowy oraz związane z nimi *verba dicendi*. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na ich korelacje z różnymi odmianami dyskursu, a także na specyfikę ich funkcjonowania w polskiej i rosyjskiej przestrzeni kulturowej. Odtwarzalne związki wyrazowe z nominacjami gatunków będą przeanalizowane w aspekcie odzwierciedlenia w nich analogicznych działań i zachowań językowych (np. *wychwalać – wygłaszać peany, wystawić laurkę, пять дифирамбы*) oraz przez pryzmat świadomości gatunkowej Polaków i Rosjan. Pozwoli to m.in. na skonkretyzowanie modeli form komunikacji w badanych kulturach, a także na ukazanie typów nawiązań gatunkowych w różnych kontekstach.

dr Mariusz Marczak (Uniwersytet Jagielloński)

Opowieść o dwóch prawdach: oczekiwania a rzeczywistość w zespołowych projektach tłumaczeniowych

Współczesne kształcenie tłumaczy ma na celu przygotować specjalistów skutecznie reagujących na dynamikę (Rodríguez de Céspedes 2019) i postępującą dywersyfikację (Ehrensberger-Dow & Massey 2021) branży tłumaczeniowej. W tym celu wykorzystuje się m.in. zespołowe projekty tłumaczeniowe (Mastela 2022; van Egdome et al. 2020), które rozwijać mają szeroki zakres kompetencji poprzez sytuowane (Risku 2018) uczenie się przez doświadczenie (Pietrzak & Kornacki 2021). Ciężko jednak zweryfikować rzeczywistą skuteczność takich projektów, dowodząc jej, jak to zwykle ma miejsce, na podstawie retrospektywnych refleksji ich uczestników (por. Kiraly 2000; Mastela 2022), a nie danych na temat podejmowanych przez nich działań. Niniejszy referat stanowi próbę wypełnienia tej luki i przedstawia wyniki badania nad komunikacją w zespołowym projekcie tłumaczeniowym, w oparciu o propozycję Chiu (2000), pod kątem rzeczywistej studenckiej współpracy oraz określa dydaktyczną przydatność projektów zespołowych w świetle uzyskanych wyników.

dr hab. Aleksandra Matulewska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Kyong-Geun Oh, prof. UAM** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Terminologia kulinarna w przekładzie na język angielski i koreański na przykładzie „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza

Celem pracy jest omówienie problemów przekładu terminologii dotyczącej polskiego nazewnictwa kulinarnego. Terminologia ta pojawia się zarówno w przekładzie literackim, jak i specjalistycznym. Potencjalnie każdy tłumacz może stanąć w obliczu konieczności przekładu takiej terminologii. Szeroko rozumiane kulinaria należą do kłopotliwej kategorii tzw. terminologii zanurzonej kulturowo, specyficznej dla danego obszaru kulturowego, która obok znaczenia referencyjnego niesie za sobą także ogromny bagaż znaczeń pragmatycznych, będących wynikiem historii narodu, kultury, relacji społecznych i wielu innych uwarunkowań. Materiałem badawczym jest dzieło Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz” oraz jego tłumaczenia na język angielski i koreański. Autorzy analizują terminologię kulinarną (nazwy wybranych potraw i alkoholi), problem ustalania jej znaczenia oraz transferu kulturowego.

dr hab. Julia Mazurkiewicz-Sułkowska, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki), **dr hab. Stanisław Goźdź-Roszkowski, prof. UŁ** (Uniwersytet Łódzki)

Konkluzje w opiniach biegłych sądowych. Rys porównawczy

Celem referatu jest analiza konkluzji opinii biegłego sądowego w perspektywie porównawczej. Prezentowana analiza stanowi część badań nad językiem opinii biegłych sądowych w dwóch odmiennych systemach prawnych: anglosaskim (*common law*) oraz prawa cywilnego (Rosja, Polska, Bułgaria). Konkluzja jest ostatnią, a zarazem najistotniejszą częścią ekspertyzy, a jej forma często wynika z obowiązujących w poszczególnych krajach regulacji prawnych, dlatego, poza perspektywą lingwistyczną, konieczne jest także przedstawienie kontekstu prawnego. W dalszej części referatu zostaną omówione rodzaje konkluzji stosowane w poszczególnych krajach, tj. Stanach Zjednoczonych oraz Rosji (np. kategoryczne, warunkowe, alternatywne, dopuszczające) oraz przedstawiona kwestia określania stopnia prawdopodobieństwa w konkluzjach, niemających charakteru kategorycznego. Zostanie omówiony również sposób formułowania/zapisywania konkluzji, z uwzględnieniem ogólnych wymagań, regulujących ostateczny kształt dokumentu.

dr hab. Maria Mocarz-Kleindienst, prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

O interdyscyplinarności w badaniach nad przekładem filmowym

Zwrot audiowizualny przyczynił się do zintensyfikowanej dystrybucji filmów, którym często towarzyszy tłumaczenie. Tłumaczenie filmowe ze swej natury nie jest kompleksowym tłumaczeniem filmów (jako całościowych komunikatów), ale tłumaczeniem w filmie. Podlegające tłumaczeniu ścieżki dialogowe są zakotwiczone w obrazie i są podporządkowane regułom jego kompozycji, organizacji fabuły. Ten fakt czyni zasadnym wykorzystanie w opisie jakości tłumaczeń filmowych nie tylko metodologii językoznawczych, ale także odwołanie się do filmoznawstwa, w tym genologii filmowej. W wystąpieniu przedstawiona zostanie propozycja uwzględnienia podstawowych cech gatunku filmowego (na przykładzie filmu biograficznego) w ocenie jakości przekładu filmowego za pomocą napisów.

dr hab. Renata Nadobnik, prof. AJP (Akademia im. Jakuba z Paradyża)

Nauka języka polskiego jako obcego od XVI do początków XIX wieku (na podstawie zachowań językowych stosowanych w codziennej komunikacji)

Zrealizowane dotychczas prace badawcze poświęcone aspektom historycznym dydaktyki języków obcych, w tym języka polskiego, koncentrują się głównie na organizacji i wymiarze kształcenia w tym zakresie czy też wykorzystywanych do tego celu materiałach dydaktycznych. Uzupełniają je ponadto opracowania odnoszące się do stosowanych dawniej metod nauczania. W zaproponowanej referacie – w oparciu o formuły rutynowe typowe dla codziennej komunikacji – zostanie podjęta rekonstrukcja sposobów nauczania i uczenia się języka polskiego przez Niemców od XVI do początków XIX wieku w szeroko rozumianym kontekście edukacyjnym. Pozyskany do tego celu materiał badawczy pochodzi z wybranych rozmówek niemiecko-polskich. Głównym założeniem takiego ujęcia tematu jest prezentacja procesu kształcenia językowego z perspektywy osób bezpośrednio w nim uczestniczących, tj. nauczycieli oraz uczniów, ale również innych współtworzących środowisko edukacyjne.

mgr Patrycja Nowak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr Jakub Przybył** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wpływ strategii samoregulacyjnych (SSR) na wybrane aspekty umiejętności i osiągnięć w mówieniu w języku hiszpańskim

Przedmiotem prezentacji jest badanie mieszane w grupie 90 uczniów klas dwujęzycznych z wiodącym j. hiszpańskim. Do pomiaru korzystania z SRR zaadoptowano Inwentarz Strategii w Komunikacji Ustnej (Nakatani 2006), natomiast pomiar osiągnięć w mówieniu oparto na wynikach ewaluacji przeprowadzonej w szkole, zgodnie z kryteriami dla egzaminu maturalnego (płynność, zasób słownictwa, poprawność językowa i wymowa). W celu triangulacji danych przeprowadzono 15 wywiadów częściowo ustrukturyzowanych. Analizy statystyczne ($R^2 = 25\%$) i tematyczne wykazały, że korzystanie z SSR istotnie wpływa na poziom umiejętności i osiągnięć w mówieniu, co przemawia za wspieraniem samoregulacji w uczeniu się j. obcych.

dr Joanna Nowak-Michalska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Niestandardowe odmiany języka w przekładzie literackim na przykładzie słownictwa lunfardo w polskich tłumaczeniach współczesnych powieści argentyńskich

Lunfardo, zjawisko socjolingwistyczne wymykające się łatwym klasyfikacjom, można określić jako zbiór słownictwa charakterystycznego przede wszystkim dla Buenos Aires i jego okolic (region Río de La Plata), używanego zamiennie lub w sposób wyraźnie kontrastujący z językiem standardowym. Powstało ono na przełomie XIX i XX wieku, kiedy napływ imigrantów i związany z tym wzmożony kontakt używanych przez nich języków i dialektów z regionalną odmianą języka hiszpańskiego sprzyjał tworzeniu się nowych zjawisk językowych.

W wystąpieniu przedstawione zostaną cząstkowe wyniki badań nad tłumaczeniem słownictwa lunfardo na język polski na przykładzie wybranych dzieł prozatorskich literatury argentyńskiej. Wpisują się one w nurt studiów poświęconych przekładowi niestandardowych odmian języka. W ramach niniejszych badań przeprowadzono analizę porównawczą jednostek leksykalnych lunfardo wyekscerpowanych z dwóch współczesnych powieści argentyńskich: *Plata quemada* (1997) Ricardo Piglii (wyd. pol. 2010, *Spalona forsa*, tłum. Barbara Jaroszuk) i *Una noche con Sabrina Love* (1998) Pedro Mairala (wyd. pol. 2004, *Noc z Sabriną Love*, tłum. Filip Łobodziński) oraz ich polskich ekwiwalentów tłumaczeniowych pod względem semantycznym i stylistycznym. Na podstawie tej analizy możliwe było zidentyfikowanie różnorodnych rozwiązań stosowanych przez tłumaczy do przekładu leksyki lunfardo, które zostaną omówione i zilustrowane przykładami w wystąpieniu.

dr Izabela Orchowska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Usytuowanie epistemologiczne naukowców a ich ogólne ujęcia glottodydaktyki jako nauki autonomicznej poznawczo na przykładzie analizy jakościowej publikacji dydaktyków języka francuskiego

W referacie udzielę odpowiedzi na pytanie: Jakie kategorie ujęć dydaktyki języka francuskiego jako nauki autonomicznej można wyróżnić ze względu na usytuowanie epistemologiczne autorów w dziedzinie? W ramach konkluzji wyróżnione zostaną główne nurty ujęć metaglottodydaktycznych: (1) rozumienie odnośnej dziedziny jako autonomicznej poznawczo nauki empirycznej, dla której priorytetem jest budowanie wiedzy naukowej o charakterze probabilistycznym; (2) rozumienie odnośnej dziedziny jako dyscypliny prakseologicznej, w której informacje z praktyki nauczania są bezpośrednio wykorzystywane do budowania teorii; (3) hermeneutyczne rozumienie dydaktyki języków jako nauki, w obszarze której działania badacza są ukierunkowane na

(z)rozumienie procesów przyswajania języków przez niepowtarzalne jednostki ludzkie i przy założeniu, że na owo rozumienie wpływają przyjęte przez podmiot poznający założenia wstępne, a tym samym stanowi ono jedną z możliwych interpretacji rzeczywistości.

dr Aleksandra Pawlicka (Uniwersytet Warszawski)

Czy nagłówek wystarczy, żeby rozpoznać *fake news*?

Fake news, rozumiane jako dezinformacja rozprzestrzeniana w Internecie, to problem uznany za jeden z „cyfrowych pożarów” – najpoważniejszych zagrożeń dzisiejszego świata. Kampaniom *fake news* przypisuje się wpływ na wyniki wyborów demokratycznych, czy tysiące niepotrzebnych zgonów w trakcie pandemii. Dezinformacja jest też integralnym elementem trwającej obecnie wojny w Ukrainie. Niniejsza prezentacja ukazuje wyniki analizy porównawczej cech lingwistycznych kilkudziesięciu tysięcy nagłówków wiadomości sklasyfikowanych jako niesfabrykowane, i jako *fake news*, sprawdzającej, czy sam nagłówek wiadomości wystarczy aby móc podejrzewać fabrykację.

dr hab. Joanna Pędzisz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Świadomość ciała i praktyka ruchowa w kształceniu tłumaczy ustnych

W centrum zainteresowania znajduje się kwestia świadomości ciała rozumianej jako rodzaj sensoryczno-motorycznej wrażliwości i uważności wobec własnego ciała, jego umiejscowienia względem przestrzeni i uczestników układu translacyjnego jako komunikacyjnego. Bazując na obserwacji działań studentek lingwistyki stosowanej UMCS występujących w roli tłumaczek w projekcie „Motus Mori” (wystawy performatywnej prezentowanej podczas Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca w Lublinie) wysunięty zostaje postulat włączenia praktyki ruchowej w proces kształcenia tłumaczy ustnych. Rozważania wieńczy propozycja treningu zorientowanego m.in. na rozwój świadomości ruchu adekwatnego i kompetencji kinestetycznej.

dr Anna Pieczyńska-Sulik (UAM)

***Homo iconicus*, czyli o kodowaniu ikonicznym w języku i komunikacji**

Że język jest arbitralny, wiemy i uznajemy wszyscy. Że jest jednocześnie ikoniczny – tylko niektórzy z nas. A szkoda, bo negując ten modus kodowania językowego, wypaczamy jego obraz, spychamy na margines fakt, że przecież my, przedstawiciele gatunku *homo sapiens*, kreujemy w języku relację podobieństwa do przedmiotu odniesienia: stadnie i indywidualnie, świadomie i nieświadomie, w myśli, w mowie, w piśmie i w uczynku (tj. w mimice i w geście). *Homo iconicus* to zgrabny konstrukt metonimiczny (*pars pro toto*, część za całość, ikoniczność jest wszak tylko jedną z triady relacji w wielokrotnie triadycznym modelu Ch. S. Peirce’a) powołany, a raczej przywołany (sięgają po niego również inni autorzy) po to, by w tak skondensowanej, syntetycznej formule przyjrzeć się znakom ikonicznym w języku i w komunikacji, rozważyć ich natężenie i zasięg, modalność, płaszczyznę występowania, punkty przecięcia, zadając sobie przy tym jednocześnie pytania o przyczynę, istotę i – last but not least, czyniąc lingwistyce stosowanej zadość – o ich aspekt stosowany.

dr Łukasz Płes (Uniwersytet Łódzki)

Tłumaczenie wspomagane komputerowo na kierunku „Translatoryka” – aspekty dydaktyczne

Zajęcia z obsługi narzędzi CAT są już od lat nieodłącznym komponentem translodydaktyki, zwłaszcza że kształcenie tłumaczy musi uwzględniać także kompetencje techniczne, które norma PN-EN ISO 17100 definiuje następująco: „wiedza, zdolności i umiejętności konieczne do realizacji zadań technicznych w ramach procesu tłumaczenia poprzez wykorzystanie zasobów technicznych, w tym narzędzi, programów i systemów informatycznych wspierających cały proces tłumaczenia”. Wpisuje się to także w ramy modelu kompetencji „European Master’s in Translation”, dokładniej rzecz biorąc, kompetencji technologicznej, pod pojęciem której należy rozumieć umiejętność sprawnego posługiwania się narzędziami elektronicznymi wspomagającymi pracę tłumacza. Celem referatu jest zaprezentowanie propozycji dydaktycznych z zakresu tłumaczenia wspomaganego komputerowo na kierunku studiów „Translatoryka” (Wydział Filologiczny UŁ) obejmujących wprowadzenie do obsługi narzędzi CAT faktycznie wykorzystywanych w profesjonalnej branży tłumaczeniowej. Omówione zostaną takie aspekty, jak tworzenie projektów w oparciu o dostępne zasoby (pamięci tłumaczeniowe, bazy terminologiczne), przygotowywanie własnych zasobów (tworzenie pamięci na podstawie gotowych wzorców tekstowych poprzez funkcję *alignment*), uzupełnianie baz terminologicznych w toku przekładu oraz kontrola jakości.

dr hab. Monika Płużyczka, prof. UW (Uniwersytet Warszawski)

Przetwarzanie i ocena wartości estetycznych metafor literackich w języku obcym

Czy przetwarzanie metafor w języku obcym wymaga zwiększonego wysiłku poznawczego? Czy metafory w L2 przetwarzamy dłużej niż inne środki stylistyczne w tekstach literackich? I czy doceniamy ich wartości estetyczne? Do dziś nie ma zgodności w tym temacie wśród naukowców. Istnieje też niewiele badań empirycznych wspierających którekolwiek z tych podejść. Niektórzy proponują trzystopniowy model przetwarzania metafor w języku obcym, w którym zakładają zwiększone obciążenie kognitywne. Inni z kolei wspierają koncepcję uniwersalnego, niezależnego od języka, wzorca ich przetwarzania. Podczas prezentacji zostaną przedstawione wyniki eksperymentu naukowego przeprowadzonego w celu odpowiedzi na postawione wyżej pytania. Badania wykorzystujące metodę eyetrackingową, testy rozumienia i testy oceny wartości estetycznych były przeprowadzone w 2022 roku na Uniwersytecie Warszawskim.

mgr Marta Slavik (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej)

Tłumaczenie konsekwentne wystąpienia mówcy z dysfonią. Studium przypadku

Podstawą dydaktyki tłumaczeń ustnych są między innymi kompetencje lingwistyczne, kognitywne czy społeczne. Tłumacz ustny integrując poszczególne elementy językowe w zakresie semantyki, leksyki czy morfologii z umiejętnościami w obrębie recepcji czy analizy przechodzi do produkcji tekstu docelowego zgodnie z zadaniem translacyjnym. W jaki jednak sposób przygotować przyszłych tłumaczy do aktywacji intelektualnych, emocjonalnych i lingwistycznych kompetencji w tłumaczeniu ustnym dla niemal pięcioletniej publiczności, a mówca doświadczył w przeszłości urazu krtani? Studium przypadku pozwoli na otwarcie dyskusji na temat możliwości poszerzenia repertuaru kompetencji i umiejętności, jakie powinien rozwijać przyszły tłumacz ustny.

prof. dr hab. Janusz Stopyra (Uniwersytet Wrocławski)

Kurs słowotwórstwa niemieckiego dla osób polskojęzycznych

Badanie ma na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie o konieczność prowadzenia regularnych kursów słowotwórstwa z jednej strony dla rodzimych użytkowników języka, a z drugiej w zakresie Deutsch als Fremdsprache oraz Dänisch als Fremdsprache na tle tzw. wspólnych niemiecko-polskich i niemieckodniemieckich typów słowotwórczych (Fredsted 2005). W przypadku odpowiedzi twierdzącej zadane zostanie również pytanie o charakter przewidzianych w poszczególnych przypadkach materiałów dydaktycznych zależnie od poziomu nauczania, począwszy od A1 do C2 włącznie.

dr Grażyna Strzelecka (Uniwersytet Warszawski)

Co nam zostało po zajęciach online – o formach zdalnego nauczania języków obcych i ich wykorzystaniu w zajęciach hybrydowych

Zdalne nauczanie towarzyszyło nam – zarówno w szkołach jak i na uczelniach – przez ponad dwa lata. W tym czasie rozwinęły się różne formy nauczania, począwszy od zwykłego przesyłania materiałów do opracowania przez studentów skończywszy na stosowaniu mniej lub bardziej skomplikowanych aplikacji. Co się sprawdziło, co przetrwało i weszło na stałe do nauczania – w edukacji zdalnej, hybrydowej i tradycyjnej? Nauczanie zdalne w dziedzinie języków obcych rozwinęło formy, które warto zatrzymać, są to przede wszystkim formy gwarantujące interakcję z uczniami/studentami, wspomagające ich aktywność i kreatywność, a w efekcie podnoszące kompetencje językowe. W referacie przedstawię kilka przykładów alternatywnego nauczania zdalnego na poziomie B2-C1 na przykładzie języka niemieckiego i przekażę rekomendacje na przyszłość.

dr Adam Szeluga (Uniwersytet Gdański)

Procesy modelowania glottodydaktycznego w ujęciu wybranych współczesnych teorii lingwistycznych

Współczesna glottodydaktyka posługuje się licznymi modelami procesów uczenia się i nauczania języków obcych. Mimo, iż jest ona nauką dalece interdyscyplinarną i jej rozwój warunkuje wiele dyscyplin naukowych to jednak od dziesięcioleci decydujący wkład wnoszą językoznawstwo i lingwistyka.

W referacie omówiono i podsumowano stan badań nad procesami modelowania glottodydaktycznego (Grucza 1978; Woźniewicz 1987; Pfeiffer 2001; Dakowska 2010; Grucza 2010; Gębał 2013 oraz model autorski). Model autorski integruje najważniejsze elementy wcześniejszych układów i rozróżnia dwie płaszczyzny procesu modelowania glottodydaktycznego: wewnętrzną (odnoszącą się do indywidualnych zdolności językowych oraz intrapersonalnych właściwości uczącego się w sensie lingwistyki antropocentrycznej F. Gruczy, jak również wybranych teorii lingwistyki kognitywnej) oraz zewnętrzną (nauczyciel

oraz wielowymiarowe uwarunkowania procesu glottodydaktycznego, z jakimi spotyka się uczący w procesie glottodydaktycznym). Szczególne umiejscowienie osoby uczącego w układzie podkreśla jednostkowy i niepowtarzalny wymiar procesu nauczania języka obcego każdego uczącego, który konstruuje struktury języka obcego a w efekcie także i kompetencję komunikacyjną w danym języku obcym, istotnie poszerza i rozbudowuje swoje ramy poznawczo-kognitywne.

dr hab. Zbigniew Szmyt, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wiedza migrancka i netnografia w badaniach nad Ukraińcami uczącymi się języka polskiego

W wyniku wojny w Ukrainie od 2014 roku do Polski trafiły miliony uchodźców i migrantów ekonomicznych. W ten sposób uformowała się najliczniejsza w naszym kraju grupa migrancka, której społeczna adaptacja zależy od sprawnego opanowania języka polskiego. Ze względu na wiek i aktywność pracowniczą imigrantów, proces nauki i akwizycji języka odbywa się często w warunkach pozaszkolnych, przy czym ważnym medium w tym procesie staje się Internet. Za pośrednictwem vlogów i platform internetowych bardziej doświadczeni migranci dzielą się z innymi swoją wiedzą na temat skutecznej nauki języka polskiego tworząc własne, oddolne koncepcje i paradygmaty dydaktyczne, fonetyczne i gramatyczne. Rodząca się na naszych oczach wiedza migrancka na temat języka polskiego wymaga systematycznych badań, gdyż w praktyce to ona kształtuje wyobrażenia i przekonania na temat języka polskiego u nowo przybyłych osób z Ukrainy. Wystąpienie poświęcone będzie netnografii (etnografii prowadzonej w sieci internetowej) ukraińskiej wiedzy migranckiej o języku polskim i optymalnych formach uczenia się go.

dr Artur Świątek (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)

Polskie terminy administracyjne i ich angielskie odpowiedniki. Problem „nieprzekładalności”

Istnieje duża liczba terminów administracyjnych, które wymagają tłumaczenia z języka polskiego na język angielski. Oba języki znacznie różnią się systemami administracyjnymi, dlatego każdy tłumacz podejmujący się takiego zadania będzie musiał stawić czoła wielu wyzwaniom związanym z odpowiednią transpozycją takich terminów, m.in. z problemem nieprzekładalności, czyli często niemożności przełożenia danej frazy, słowa lub zdania na język zamierzony ze względu na występujące w analizowanych językach luki o charakterze językowym i kulturowym. Co w takich sytuacjach może zrobić tłumacz?

Prezentacja będzie zawierać listę polskich terminów administracyjnych, do przetłumaczenia dla anglojęzycznego odbiorcy. Będą to między innymi: *sołectwo, gmina miejska/ wiejska, województwo, wojewoda, marszałek, gmina, gmina miejsko-wiejska, powiat, powiat miejski/grodzki, powiat ziemski, sołtys, okólnik* itp. Podczas prezentacji zostaną zdefiniowane polskie terminy administracyjne w celu wyjaśnienia ich znaczenia oraz zademonstrowane zostaną ich przykładowe angielskie odpowiedniki.

dr Katarzyna Tryczyńska (Uniwersytet Wrocławski)

Analiza terminologii belgijskiego, holenderskiego i polskiego prawa pracy w zakresie elastycznych form zatrudnienia na podstawie wybranych układów zbiorowych pracy

Elastyczne formy zatrudnienia są odpowiedzią na wszechobecną globalizację, rewolucję technologiczno-informacyjną, a także przeobrażenia na rynku pracy. Korzyści płynące z tej formy zatrudnienia dla pracodawców i pracowników powodują, że jest to dość powszechnie stosowane rozwiązanie. W niniejszym referacie zajmę się omówieniem terminologii w zakresie elastycznych form zatrudnienia w Belgii, Holandii i Polsce na przykładzie wybranych układów zbiorowych pracy. W oparciu o terminologię występującą w nakreślonym kontekście wskażę na istniejącą inkongruencję terminologiczną i jej konsekwencje, a także problemy przekładowe oraz ich źródła. Uzupełnieniem analizy będzie omówienie terminologii w kontekście przekładowym w oparciu o polski przekład holenderskiego układu zbiorowego pracy dla pracowników tymczasowych (nl. *CAO voor uitzendkrachten*).

dr Artur Urbaniak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), **dr hab. Leszek Szymański** (Uniwersytet Zielonogórski)

Implikatura w przemówieniach inauguracyjnych prezydentów Stanów Zjednoczonych. Analiza pragmalingwistyczna

Implikatura to figura retoryczna sugerująca jakąś treść, ale nie wyrażająca jej wprost. Badanie stanowi pragmalingwistyczną analizę treści przemówień wybranych prezydentów amerykańskich, z lat 1981–2021, pod kątem znaczeń nie wyrażonych wprost, lecz ukrytych „między wierszami”, w formie implikatur. Swoista dychotomia pomiędzy tym co wypowiedziane, a tym co mówiący naprawdę ma na myśli (a czego nie wyraża *explicite*) uchodzi za jedną z cech

charakterystycznych dla dyskursu politycznego. Choć zagadnienie to wpisuje się w zakres relacji języka, władzy i ideologii, a mowy inauguracyjne stanowią chętnie podejmowany temat analiz, to samo użycie implikatury nie doczekało się jeszcze kompleksowego opracowania z perspektywy pragma-lingwistycznej, czyli kontekstowej.

dr hab. Emilia Wąsikiewicz-Firlej, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Wykorzystanie portretu językowego w badaniach nad wielojęzycznością osób dorosłych: Uwagi i refleksje

Znaczna część wcześniejszych badań nad wielojęzycznością z wykorzystaniem techniki portretu językowego (Busch 2018; Kusters & Meulder 2019) skupiała się na głównie na dzieciach pochodzących z rodzin wielojęzycznych z doświadczeniem migracyjnym lub ze społeczności wielojęzycznych (np. Odeniyi & Lazar 2020). W niniejszym referacie omówione zostaną wyniki badania nad wielojęzycznymi osobami dorosłymi — studentami lingwistyki stosowanej. Ich kompetencje językowe nie zostały jednak rozwinięte w toku doświadczeń migracyjnych czy interakcji ze społecznościami wielojęzycznymi. Wszyscy respondenci wychowali się w Polsce, a ich wielojęzyczne repertuary były w większości rozwijane poprzez formalne i nieformalne uczenie się na różnych etapach życia. Badanie uwzględnia subiektywne aspekty uczenia się języka i skupia się na postawach językowych oraz emocjonalnych aspektach „żywego doświadczenia języka” (Busch 2018: 6). Jego celem było również odkrycie często nieuświadomionych ideologii leżących u podstaw uczenia się i używania języków, reprezentowanych przez powszechne stereotypy dotyczące postrzeganej „wartości” lub „ekonomii” języka, przypisujące poszczególnym językom różne cechy lub domniemane zalety/wady, które mogą odgrywać istotną rolę w podejmowaniu decyzji o ich nauce (Rada Europy 2007: 12–13). W kontekście metodologicznym portret językowy okazał się skutecznym narzędziem zbierania danych w grupie młodych dorosłych, stymulującym pozyskiwanie głębokich i znaczących wypowiedzi respondentów.

Busch, B. (2018). The Language Portrait in Multilingualism Research: Theoretical and Methodological Considerations. Working Papers in Urban Languages and Literacies, 236: 1-13.

Kusters, A. i De Meulder, M. (2019). Language Portraits: Investigating Embodied Multilingual and Multimodal Repertoires. Forum: Qualitative Social Research, 20(3), Art. 10.

Odeniyi, V./Lazar, G. (2020). Valuing the Multilingual Repertoires of Students from African Migrant Communities at a London University. Language, Culture and Curriculum, 33(2): 157-171.

Rada Europy [Council of Europe]. (2007) From Linguistic Diversity to Plurilingual Education: Guide for The Development of Language Education Policies in Europe. Executive Version. <https://rm.coe.int/16806a892c> [Dostęp 31.01.2021].

prof. dr hab. Zenon Weigt (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi)

Słownictwo specjalistyczne w XIX-wiecznej prasie Łodzi w aspekcie tekstowo-tematycznym

Łódzka metropolia znajdowała się w 19. wieku pod okupacją rosyjską w wyniku historycznych procesów w Europie. Na terytorialnie ograniczonej wyspie językowej kształtowały się języki i kultury czterech narodowości: polskiej, niemieckiej, żydowskiej i rosyjskiej, i wzajemnie przenikały się na tle rozwijającego się w szybkim tempie przemysłu tekstylnego. Do Łodzi napływają specjaliści i robotnicy m.in. z terenów Śląska, Czech, Saksonii i Hesji. Tworzy się jednocześnie prasa niemiecka, wspierana przez łódzkich fabrykantów. Język specjalistyczny, nie tylko przemysłu tekstylnego, reprezentowany w artykułach prasowych daje współczesnemu badaczowi możliwość jego eksploracji w kontekście rodzajów tekstów prasowych i ich określonej tematyki. Źródłem analizy stają się teksty prasowe, zaczerpnięte z wydawanych gazet niemieckich *Lodzer Zeitung*, *Neue Lodzer Zeitung* i innych. Nadrzędnym celem analizy językowej jest przedstawienie rodzajów tekstów i ich tematyki zawierające słownictwo specjalistyczne. Dla potrzeb analizy przytoczone zostaną ekscerpty z gazet wydawanych w językach innych narodowości. Innym z aspektów referatu będzie refleksja nad implementacją tematyki w dydaktyce szkoły wyższej.

dr Gabriela Wilk (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Wybrane problemy przekładu polskiego kodeksu pracy na język rosyjski

Celem niniejszego wystąpienia jest omówienie trudności, jakie napotyka tłumacz w procesie przekładu na język rosyjski polskiej terminologii z zakresu prawa pracy. Jako materiał badawczy posłuży rosyjskie tłumaczenie polskiego kodeksu pracy przygotowane przez Wolters Kluwer. Szczególna uwaga zostanie poświęcona problemom translatorskim wynikającym z nieprzystawalności systemów prawnych. Stanowiąc to będzie punkt wyjścia do oceny trafności decyzji podjętych przed tłumacza rosyjskiej wersji kodeksu.

dr Miłosz Woźniak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Koncepcja podręcznika akademickiego do fonetyki języka niemieckiego

Podczas wystąpienia zaprezentowana zostanie koncepcja podręcznika akademickiego poświęconego fonetyce języka niemieckiego. Adresatami publikacji mają być przede wszystkim studentki i studenci polskiej germanistyki, którzy spotykają się z fonetyką (i fonologią) w ramach gramatyki opisowej języka niemieckiego; ze względu na język publikacji (polski) może ona być ponadto adresowana do szerszego grona odbiorców. Podział treści publikacji będzie podyktowany klasycznymi zakresami tematycznymi omawianymi podczas zajęć z fonetyki i fonologii języka niemieckiego (informacje wstępne, samogłoski, spółgłoski, prozodia, koartykulacja).

Element innowacyjny stanowić ma rozbudowana część ćwiczeniowa. Do każdego zakresu tematycznego, omówionego teoretycznie tylko w potrzebnym zakresie i ze wskazaniem na inne publikacje traktujące temat szerzej, zostaną zaproponowane różne ćwiczenia (np. opis głosek, rozpoznawania rodzajów sylab, transkrypcja głosek, słów, fraz, zdań). Transkrypcja fonetyczna będzie realizowana zgodnie ze słownikiem wymowy autorstwa Krech et. al. (2009). Odpowiedzi do ćwiczeń, zawierające w razie potrzeby komentarze, będą stanowiły integralną część podręcznika, a nie zostaną – jak zazwyczaj – umieszczone na końcu książki. W ten sposób zapewnią one potencjalnym odbiorcom większą autonomię i możliwość bieżącej analizy swoich postępów. Wyżej wspomniane aspekty zostaną zaprezentowane i skomentowane na przykładzie wybranego rozdziału.

Krech, Eva-Maria et al. (2009): Deutsches Aussprachewörterbuch. Berlin und New York.

dr Magdalena Zabielska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Zastosowanie modelu 4 perspektyw z psychologii/psychiatrii w dyskursywnej analizie diagnostyczno-klinicznych opisów przypadku w ujęciu dydaktyki języka specjalistycznego

Model 4 perspektyw to podstawowe narzędzie w tworzeniu sformułowania przypadku, mikro-gatunku opisów przypadku, stosowanego w psychologii/psychiatrii. Jego głównym celem jest szczegółowa prezentacja konkretnego problemu wraz z czynnikami wywołującymi i leczeniem, stale podkreślając wyjątkowość tej konkretnej instancji choroby u danego pacjenta. W niniejszym wystąpieniu ów ogólny makro-schemat, charakterystyczny dla danej dyscypliny, zostanie wykorzystany jako narzędzie do badania specjalistycznego dyskursu opisującego przypadki kliniczno-diagnostyczne z perspektywy nauczania języka specjalistycznego. Zostanie pokazane, że pomimo iż dwa te mikro-gatunki reprezentują dwie koncepcyjnie różne dyscypliny, jako wspólną płaszczyznę można postrzegać nacisk na indywidualnego pacjenta i można go przełożyć na konkretne zasoby językowe, których można nauczać. Badanie to łączy jakościowe podejście do danych z elementami wspomaganą komputerowo analizy korpusu, złożonego z opisów przypadków z prestiżowego czasopisma *Lancet*.

dr Magda Żelazowska-Sobczyk (Uniwersytet Warszawski)

Nauczanie z zastosowaniem technologii mobilnej – możliwości komunikacyjne i edukacyjne dla uczniów w wieku szkolnym z ośrodkowymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego

Ośrodkowe zaburzenia przetwarzania słuchowego dotyczą od 2 do 7%. Jest to coraz częściej diagnozowane zaburzenie. Ośrodkowe zaburzenia, zwane także (z angielskiego) centralnymi (ang. central auditory processing disorders; CAPD) to trudności w przetwarzaniu uwagi słuchowej na poziomach ośrodkowego układu nerwowego przy zachowaniu prawidłowego słuchu. Uczniowie z CAPD mają trudności w komunikacji i uczeniu się, w tym także języków obcych. Celem niniejszego wystąpienia jest, po pierwsze, przedstawienie badania kwestionariuszowego w zakresie trudności w nauce języka obcego, w szczególności angielskiego u dzieci w wieku szkolnym z ośrodkowymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego. Drugim celem wystąpienia jest przedstawienie możliwości praktycznego zastosowania nauczania z zastosowaniem technologii mobilnej (ang. *mobile assisted language learning*) jako narzędzia wspomagającego komunikację i naukę języka angielskiego.

dr Magda Żelazowska-Sobczyk (Uniwersytet Warszawski), **dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska**, **prof. UW** (Uniwersytet Warszawski),
prof. dr hab. Sambor Grucza (Uniwersytet Warszawski)

Lingwistyka dla medycyny. Rozważania z okazji otwarcia Wydziału Medycznego Uniwersytetu Warszawskiego

Lingwistyka jako dyscyplina nauk humanistycznych i medycyna jako nauka ścisła, mimo odmiennych przedmiotów zainteresowań, mogą wzajemnie korzystać ze swoich osiągnięć. Języki oraz teksty pełnią ważną rolę w transferencji wiedzy w zakresie tradycyjnie rozumianej komunikacji medycznej (lekarz – pacjent) oraz specjalistycznej (lekarz – lekarz, lekarz – personel medyczny itp.), szczególnie w kontekście komunikacji międzynarodowej. Analiza języka medycznego, w tym jasności i zrozumiałości przekazu (plain language) oraz uwzględnienie narracji pacjenta (w świetle humanizacji medycyny i modelu zorientowanego na pacjenta) w czterech grupach pacjentów: dzieci, młodzież, dorośli oraz pacjenci w podeszłym wieku, a także komunikowanie się specjalistów w środowisku naukowym (np. na konferencjach i wydarzeniach naukowych), mogą stanowić bogaty materiał lingwistyczny dla udoskonalenia warsztatu lekarza w kontakcie z pacjentem i lekarza jako badacza. Z analizą aspektów komunikacyjnych wiąże się także badanie cech dyskursywnych mikrogatunków medycznych, tj. dokumentacji medycznej, ale także prac naukowych, opisów przypadków itd. Z aspektem tekstowym wiąże się też zagadnienie translatoryki medycznej dla celów leczniczych (historia pacjenta, badania diagnostyczne) oraz naukowych. Ważne jest tu odpowiednio nakierowane kształcenie komunikacyjne w zakresie języka obcego, począwszy już od okresu studiów, poprzez kształcenie ustawiczne i warsztaty dla medycznej kadry naukowo-dydaktycznej.